29.3.2021

Eduskunta
Talousvaliokunta

tav@eduskunta.fi

Asia: Kirjallisen lausunnon pyyntö talousvaliokunnalta / HE 39/2021 vp

Valtiokonttorin lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi liikkumisvapauden ja lähikontaktien väliaikaisesta rajoittamisesta (HE 39/2021 vp)

Eduskunnan talousvaliokunta on pyytänyt Valtiokonttorin lausuntoa liikkumisvapauden ja lähikontaktien väliaikaista rajoittamista koskevasta hallituksen esityksestä. Tämän vuoksi Valtiokonttori lausuu seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi perustuslaissa turvatun liikkumisvapauden väliaikaisesta rajoittamisesta väestön suojaamiseksi covid-19-epidemian leviämiseltä. Lailla voitaisiin rajoittaa tietyllä alueella henkilön liikkumista ja oleskelua muualla kuin kotikunnassa olevassa asuinpaikassa, jos se on välttämätöntä vaikutuksiltaan erityisen vakavaa suuronnettomuutta vastaavan hyvin laajalle levinneen vaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Laissa säädettäisiin lisäksi muun ohella poikkeuksista liikkumisrajoitukseen tilanteissa, joissa liikkuminen on välttämätöntä sekä velvollisuudesta käyttää kasvomaskia tai hengityssuojainta liikkumisrajoitusalueella.

Esitetyillä rajoitustoimilla olisi hallituksen esityksen mukaan yrityksille sekä elinkeinon- ja ammatinharjoittajille välillisiä vaikutuksia, kun asiakkaiden toimintaa rajoitetaan. Lakiehdotuksella ei suoraan velvoitettaisi elinkeinonharjoittajia sulkemaan liiketiloja asiakkailta. Esitys eroaisi siten elinkeinonharjoittamiseen kohdistetuista tilapäisistä ravitsemisliiketoiminnan (laki majoitus- ja ravitsemistoiminnasta 3 a §) ja muun elinkeinotoiminnan rajoituksista (tartuntatautilaki 58 g §). Esitys kuitenkin vaikuttaisi käytännössä vastaavalla tavalla kuin muut covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi säädetyt elinkeinotoiminnan rajoitukset. Esitetyistä rajoitustoimista merkittäviä uusia vaikutuksia arvioidaan kohdistuvan muun muassa erikoiskaupan vähittäiskauppaan ja muihin henkilökohtaisiin palveluihin, kuten kauneudenhoitopalveluihin ja kampaamoihin sekä jossain määrin myös henkilöliikenteeseen. Liikkumisrajoitusten vaikutukset liiketoiminnan kannattavuuteen koskisivat erityisesti alueita, joilla rajoitukset tulisivat voimaan. Vaikutukset voisivat kuitenkin ulottua myös rajoitusalueiden ulkopuolelle, muun muassa matkailualalla. Esitys koskisi useita tuhansia yrityksiä lopullisen määrän riippuessa siitä, millä alueilla rajoitukset säädettäisiin voimaan.

Hallituksen esityksen mukaan esityksestä aiheutuvia taloudellisia menetyksiä kompensoitaisiin yrityksille kustannustukijärjestelmän mukaisilla mekanismeilla. Covid-19-pandemiasta aiheutuvien menetysten korvaamisesta säädetään kustannustukilaissa. Hallituksen esityksen mukaan lainsäädäntöön sisällytetään mahdollisuudet kohtuulliseen kompensaatioon siten, että se kohtuullisessa

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/722c52d1-4bdd-41d1-9347-658e76bef425
VISMA Sign
www.vismasign.com

määrin ottaa huomioon myös liikkumisrajoituksesta seuraavat vaikutukset. Nyt esitettävään lakiin ei siten ehdoteta erillistä sääntelyä rajoitusten aiheuttamien menetysten korvaamisesta.

Valtiokonttori on toiminut tukiviranomaisena yrityksille myönnettävän määräaikaisen kustannustuen osalta. Tukimuoto on tarkoitettu Suomessa toimiville yrityksille covid-19-pandemian aiheuttaman liiketoiminnan yleisten vaikeuksien helpottamiseksi. Kustannustuen ensimmäinen hakukierros oli avoinna 7.7-31.8.2020 ja toinen hakukierros ajalla 21.12.2020-26.2.2021. Eduskunnassa on parhaillaan käsiteltävänä hallituksen esitys yritysten määräaikaisesta kustannustuesta annetun lain muuttamisesta (HE 27/2021) sekä edellä mainitun hallituksen esityksen täydentämistä koskeva esitys (HE 37/2021) niin kutsutun sulkemiskorvauksen maksamiseksi yrityksille, joiden toimitilat on lain tai lain nojalla annetun viranomaismääräyksen johdosta pidettävä suljettuina. Kustannustuen kolmas hakukierros alkaisi huhtikuun lopussa ja hakukausi päättyisi 23.6.2021. Valtiokonttori jatkaa kustannustuen myöntävänä viranomaisena ja toimii myös sulkemiskorvauksen toimeenpanijana. Tapahtuma-alaa edustaville yrityksille valmistellaan parhaillaan niin kutsuttua tapahtumatakuu -tukimuotoa. Myös tämä tukimuoto sisällytettäisiin osaksi kustannustukilainsäädäntöä.

Valtiokonttori pitää esitetyistä liikkumisrajoituksista aiheutuvien menetysten korvaamista yrityksille yleisen kustannustuen tukimallin kautta perusteltuna. Valtiokonttori on onnistunut kahden aiemman kustannustukikierroksen toimeenpanossa erinomaisesti. Sujuvaa toimeenpanoa ovat olleet mahdollistamassa sähköistä hakuprosessia tukevat tuen myöntämisen kriteerit sekä selkeät korvausperusteet. Tulevan kustannustuen kolmannen hakukierroksen sekä samanaikaisesti toimeenpantavan sulkemiskorvauksen myötä hakemusvolyymien odotetaan kasvavan aiempiin kierroksiin nähden useilla kymmenillä tuhansilla. Tämän johdosta Valtiokonttori on varautunut kustannustuen toimeenpanoon myös käsittelyresurssien lisäämisellä. Valtiokonttori onkin kiinnittänyt erityistä huomiota sujuvaan asiakaspalveluun ja useiden eri rajoitustoimien sekä tukimallien samanaikaisen voimassaolon myötä yhä kasvavaan yritysasiakkaiden neuvonnan tarpeeseen. Sujuvan toimeenpanon mahdollistavat riittävät resurssit olisi varmistettava jatkossakin kustannustukimuodon tarpeen jatkuessa edelleen uuden tukikierroksen muodossa.

Hallituksen esityksessä esitetyistä rajoitustoimista aiheutuvien menetysten kompensoiminen yrityksille ajoittuisi käytännössä kustannustuen neljännelle hakukierrokselle esitetyn tulevan kustannustuen kolmannen hakukierroksen tukikauden päättyessä 28.2.2021. Valtiokonttori toteaa, että kustannustuen neljäs hakukierros on järjestelmäteknisesti mahdollista avata vasta muutama viikko aiemman hakukierroksen päättymisen jälkeen, minkä lisäksi uusi hakukierros edellyttää aina myös toimeenpanoprosessin valmistelutöitä. Tämän johdosta Valtiokonttori katsoo aiheelliseksi huomauttaa, että nyt esitettyjen rajoitustoimien aiheuttamien menetysten kompensoiminen yrityksille yritysten määräaikaisen kustannustuen kautta olisi käytännössä mahdollista toteuttaa aikaisintaan heinäkuun 2021 puolen välin jälkeen. Todettakoon, että kulujen kompensaation aikataulu yrityksille olisi siten käytännössä vastaava kuin kustannustuen ensimmäisellä hakukierroksella, jolloin yritykset saivat kustannustukea huhti-toukokuussa 2020 syntyneistä kuluista heinä-elokuussa 2020.

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/722c52d1-4bdd-41d1-9347-658e76bef425
VISMA Sign
www.vismasign.com

29.3.2021

Kokonaisuutena Valtiokonttori pitää esitetyistä rajoitustoimista aiheutuvien menetysten korvaamista yrityksille kustannustuen kautta tarkoituksenmukaisena ja toimivana mallina. Valtiokonttori jatkaa mielellään suomalaisten yritysten tukemista covid-19-pandemian aiheuttamien menetysten hallinnassa yritysten kustannustuen avulla.

Pääjohtaja Timo Laitinen

Palvelupäällikkö Tuomo Yliluoma

Valtiokonttori
Statskontoret
State Treasury

Sörnäisten rantatie 13, Helsinki, PL 14, 00054 VALTIOKONTTORI
Puh. 0295 50 2000, Faksi 0295 50 3333, www.valtiokonttori.fi

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/722c52d1-4bdd-41d1-9347-658e76bef425
VISMA Sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This documents contains 3 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

TUOMO KRISTIAN YLILUOMA
6af83c23-b503-45b3-b4b5-75aebe02e0a5 - 2021-03-29 14:43:36 UTC +03:00
BankID / MobileID - d49f0687-5231-4883-994a-6dfab09a92b9 - FI

TIMO SAKARI LAITINEN
63bd383a-0696-4106-9d78-303fd61e3bf3 - 2021-03-29 15:54:52 UTC +03:00
BankID / MobileID - 13d16b3a-b404-4a80-9fa6-256a9b9eb1bf - FI

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/722c52d1-4bdd-41d1-9347-658e76bef425
VISMA Sign
www.vismasign.com